

Nieuwsbericht schrijven

Algemene informatie

Vak

Nederlands

Leerjaar / sector

Bovenbouw vmbo

Context

Leerlingen schrijven een nieuwsbericht naar aanleiding van een nieuwsfoto voor de jongerenpagina van nieuwssite NU.nl. Leerlingen bedenken het nieuws zelf, maar schrijven dit in de vorm van een echt krantenbericht.

De focus van instructie is het verwerken van de 5W1H-vragen en het gebruik van signaalwoorden. Theorie over het schrijven van een nieuwsbericht vind je in bijlage 1.

Welke doelen en succescriteria worden in deze schrijfopdracht getoetst?

Leerdoel

Ik leer:

- een informerende tekst schrijven voor een onbekend publiek.

Succescriteria product

Ik kan:

- het nieuwsbericht indelen in een lead en drie vervolgalinea's;
- in de lead (inleiding) de belangrijkste informatie weergeven (antwoord op de vijf w-vragen);
- in de kern de hoe-vraag uitleggen en andere (minder belangrijke) zaken beschrijven;
- een pakkende kop bedenken;
- samenhang tussen zinnen en tussen alinea's aanbrengen.

Materialen / hulpmiddelen

- Verschillende inspirerende nieuwsfoto's (door de docent te verzamelen)
- De schrijfopdracht

Uitleg schrijfopdracht (voor leerlingen)

Schrijfopdracht

Je werkt op de jongerenredactie van NU.nl en je doet dagelijks op een aansprekende manier verslag van het nieuws. Voor een speciale editie heeft de hoofdredactie je gevraagd een nieuwsverslag te schrijven op basis van inspirerende foto's. Wat voor nieuws zit er achter de foto?

Selecteer één van de foto's die je docent je voorlegt of kies zelf een inspirerende foto. Schrijf daarbij een nieuwsbericht van 100-150 woorden waarin je vertelt wat het nieuws achter de foto is. Je bedenkt het nieuws dus zelf, maar je schrijft het artikel in de vorm van een echt krantenbericht.

Je tekst wordt beoordeeld op de volgende criteria:

- Het nieuwsbericht heeft een aansprekende kop.
- Het nieuwsbericht heeft een lead en daarbij nog drie andere alinea's.
- In de lead staat de belangrijkste informatie van het bericht (antwoorden op de 5W-vragen).
- In de vervolgalinea's is de hoe-vraag beantwoord en zijn andere (minder belangrijke) zaken beschreven.
- Het verband tussen zinnen en alinea's is goed aangegeven door het gebruik van de juiste verwijfs- en verbindingswoorden.
- Signaalwoorden voor tijd zijn correct gebruikt (gisteren, eerst, daarna, vervolgens, toen, tenslotte, straks, morgen, intussen, terwijl, nadat, etc.).
- Signaalwoorden voor oorzaak-gevolg zijn correct gebruikt (daarom, doordat, de oorzaak hiervan is, waardoor, ten gevolge van, hierdoor, etc.).

Welke criteria uit de checklist zie je terug in deze schrijfopdracht?

- De schrijfopdracht heeft als doel het schrijven van een complete tekst, waarin de leerling zelf formuleert en structureert.
- Er is in de schrijfopdracht aandacht voor het onderwerp en de communicatieve context (een nieuwsbericht), het schrijfdoel (informerend), het publiek (jonge krantenlezers) en de beoordelingscriteria.
- De schrijfopdracht is herkenbaar: de leerling schrijft voor de jongerenpagina van de nieuwswebsite NU.nl.
- De schrijfopdracht nodigt uit tot een creatieve reactie: de leerling wordt uitgedaagd een feitelijk verslag te bedenken bij een nieuwsfoto.

Differentiatie en variatie

- De schrijfopdracht kan in duo's geschreven worden, waarbij de leerlingen ieder vanuit een andere invalshoek het nieuws beschrijven.
- Behalve op de hierboven beschreven beoordelingscriteria kan de leraar er ook voor kiezen de taak te beoordelen op andere punten zoals objectiviteit en formulering. Dit hangt samen met de focus van instructie.
- Je kunt verdieping aanbrengen door leerlingen een nieuwsverhaal te laten schrijven; dit is langer en opgebouwd uit meerdere bronnen.
- Je kunt de leerlingen ook op zoek laten gaan naar nieuws in de school/wijk/stad en ze daarover een nieuwsbericht laten schrijven.

Terugblik en tips van de ontwikkelaar

Reflectie op de aanpak

- Belangrijke voorwaarden voor succes zijn de voorbeeldtekst en een minimaal woorden. Dit concretiseert de verwachtingen en gaf veel steun tegelijkertijd.
- De ruimte om zelf een verzonden verslag te mogen bedenken werkt zeer stimulerend voor de meeste leerlingen. Het levert echt een creatief product op, wat motiverend werkt voor de schrijfopdracht, maar ook voor het schrijven zelf. Bovendien krijgen de leerlingen een veel beter idee van hun eigen schrijfvaardigheid, omdat de nieuwsberichten echt in eigen woorden/formuleringen geschreven zijn.

- Een belangrijk aandachtspunt is dat minder creatieve leerlingen op gang geholpen moeten worden. Bijvoorbeeld door samen te brainstormen, denkvragen mee te geven om zo een verhaal bij een foto te kunnen bedenken. Hierin kunnen leerlingen elkaar ook ondersteunen door bijvoorbeeld elkaars nieuwsberichten te lezen.
- Een bedreiging voor het succes van de opdracht is dat de fantasie van leerlingen soms zo op hol slaat dat er op den duur geen kop of staart meer aan het verslag zit. Terwijl het nog steeds om een zakelijke tekstsoort gaat waarbij de informatie verzonnen is, maar wel enigszins realistisch moet blijven. Ook hier is het bespreken/lezen van voorbeeldteksten weer heel illustratief voor leerlingen.

Tips voor gebruikers

- Kies voor aansprekende nieuwsfoto's die een creatief nieuwsbericht uitlokken.
- Kijk of er een (online) plek is waar je de geschreven nieuwsberichten kunt publiceren; dat maakt het nog echter voor de leerlingen.
- Bekijk, vergelijk en bespreek met de leerlingen, voorafgaand aan de schrijfoopdracht, verschillende nieuwsberichten om de leerlingen een beeld te geven van de criteria waaraan een goed nieuwsbericht moet voldoen.
- Kies bewust voor een focus van instructie en beoordeel de schrijfoopdracht alleen op criteria die ook in de lessen voorafgaand aan de schrijfoopdracht aan bod komen.

Auteur

Ilona de Milliano

Ze is docent Nederlands op het vmbo van het IJsselcollege in Capelle aan den IJssel. Daarnaast is ze lerarenopleider Nederlands aan de Hogeschool van Amsterdam. Haar specialisme is lees- en schrijfontwikkeling van vmbo'ers.

Deze schrijfoopdracht is tot stand in samenwerking met Inge Jansen (SLO).

Bijlage 1

Uitleg: schrijven van een nieuwsbericht

Het nieuwsbericht is het fundament van elke krant.

Het nieuwsbericht is het allerbelangrijkste genre in de journalistiek. Pas wanneer je weet hoe je een nieuwsbericht moet schrijven, kun je beginnen met andere soorten artikelen zoals een reportage, interview, etc. Het is dan ook een ware kunst. Journalisten hebben soms jaren nodig dit onder de knie te krijgen.

Het nieuwsbericht pakt de essentie van het nieuws en laat de lezer dit in een paar heldere zinnen weten. Het bericht is vaak de waarneming van een journalist die ter plekke is, of die door een woordvoerder van de brandweer of politie op de hoogte wordt gebracht.

Ten overvloede: het belangrijkste staat altijd bovenaan/ wordt als eerste genoemd. Het is immers een nieuwsbericht. Het bericht is doorgaans niet langer dan vier alinea's.

De indeling van een nieuwsbericht is altijd als volgt:

KOP die de lading dekt

De KOP bestaat uit het belangrijkste nieuws en dus tenminste twee w's (zie hieronder voor uitleg over de w's). Ook dient de KOP aan te sluiten op de eerste regel van het artikel. Vaak is de eerste regel van de lead de KOP met een aantal werkwoorden.

DATELINE (Naam journalist + plaats van het nieuws) (spatie) – (spatie) BEGIN LEAD

Lead: bestaat uit vijf W's (wie, wat, waar, wanneer en waarom) en is niet langer dan vijf à zes regels. Begin met het belangrijkste en probeer het nieuws in heldere en korte zinnen te schrijven. Zinnen die over meerdere regels lopen, passen niet bij een nieuwsbericht. N.B. Je begint nooit met een tijdsbepaling, dat is taboe.

Lead wordt geschreven in voltooide tijd. De rest van het artikel juist niet! Op deze manier dus: Capelle aan de IJssel - Bij een auto-ongeluk op de Pelikaanweg zijn maandag drie gewonden gevallen, waarvan één ernstig.

(probeer termen als 'gisteren' of 'vandaag' te vermijden. Immers, de krant is een dagelijks product. Wanneer je voor de dinsdagkrant schrijft over iets dat 'gisteren' is gebeurd dan spreek je over maandag.)

2e ALINEA: Hier wordt de **H ('hoe')** van het nieuws uitgelegd. Vaak is hier een overlap met het waarom, maar is er simpelweg te weinig ruimte in de lead om alles te vertellen. Het 'hoe' van het nieuws is uiteraard ook nooit het nieuws zelf. Het geeft een belangrijke toelichting/ illustratie weer van datgene wat is gebeurd.

3^e en 4^e ALINEA: deze bevatten al het andere wat ter zake doet, maar niet belangrijk genoeg is voor in de eerste twee alinea's. Ter illustratie: wanneer er een ongeluk gebeurt op een 'gevaarlijke' kruising of bij een snelwegafrit is het soms van belang te weten wat er nog meer voor ongelukken

zijn gebeurd/ hoe ernstig ze waren/ en of er al maatregelen zijn aangekondigd om de veiligheid te verbeteren.

